

අප මහ බෝසතාණන් වහන්සේ සා අවුරුද්දක් දුෂ්කර ක්‍රියා කළ සේක. ශරීරයට අපමණ දුක් දුන්හ. අන්තිමේ දී ආහාර වැළඳීම ක්‍රමයෙන් අඩුකොට බොහෝ කල් නිරාහාර ව සිටීමට පුරුදු වූහ. බඩේ හම පිටේ හමට ඇලෙන තරමට කාශ වූහ. මේ සියල්ලටමත් වඩා බිහිසුණු දුෂ්කර ක්‍රියාව වූයේ අප්‍රාණක ධ්‍යානය යි. එහිදී හුස්ම ගැනීම සහමුලින් ම නවතා සිටීමට පුරුදු වූහ. අන්තිමේ දී උන්වහන්සේ සිහිසුන් ව ඇද වැටුණි. නැගිට ගන්නට බොහෝ වේලා ගත විය. බෝසතුන් මිය ගියේ යැයි සිතූ දෙවියෝ ඒ බව සුද්ධෝදන රජුට දැන්වූහ. මා පුතු මිය ගියේ බුදුවී ද නැතිව දැ යි පෙරලා රජු විමසීය. බුදු නොවී මියගියේ යැයි දේවතාවෝ කීහ. මා පුතු කිසි දිනක බුදු නොවී මිය නොයන්නේ යැයි කී රජතුමා එම ආරංචිය නොපිළිගත්තේ ය.

බුදු වී පළමු ව කිඹුල්වත් පුරයට වැඩි අවස්ථාවේ පියරජතුමා මේ පුවත උන්වහන්සේට සැලකර සිටියේ ය. එවිට උන්වහන්සේ “ මහරජ ඔබ මා මළහ’යි යන ආරංචිය නොපිළිගත්තේ අද පමණක් නොවේ පෙර දිසාපාමොක් ඇදුරන් ධර්මපාල කුමාර ව සිටි මා මිය ගියේ යැයි ඇටකටු ගෙනහැර පාද්දීන් නොපිළිගත්තේ යැයි වදරා මහා ධර්මපාල ජාතකය දෙසූ සේක. ඒ කෙසේ ද යත්:-

යටගිය දවස බරණැස ධර්මපාල නම් ගමක් විය ඒ ගමට ධර්මපාල යන නම කෙසේ ලැබුණේ ද යත්, ඒ ගම්පති ධර්මපාල නම් බ්‍රාහ්මණයාගේ පටන් නැදැයන් මෙන් ම දැසි දස් කම්කරුවන් දක්වා ම නිතිපතා පන්සිල් ද පොහොය අටසිල් ද රකින්නා හ. දස කුසල දහම් ද පුරන්නාහ. ඒ හෙයින් ඒ ගමටත් ඒ බමුණු කුලයටත් ධර්මපාල යන නම අන්වර්ථ විය.

ඒ මහා ධර්මපාල බ්‍රාහ්මණයා තම පුත් ධර්මපාල කුමාරයන්ට මසුරන් දහසක් දී සිප් සතර ඉගැනීමට දිසාපාමොක් ඇදුරන් සමීපයට යැවී ය. ඒ කුමරු සෙසු පන්සියයක් අත වැසියන් අතර හිඳිමින් සිප් සතර උගනී. මේ අතර දිසාපාමොක් ආචාරීන්ගේ පුතණු කෙනෙක් මළහ.

දිසාපාමොක් ආචාරීන් ඇතුළු සියල්ලෝ ම ශෝකයෙන් හඩා වැලපී ආදාහනය කළහ. මේ පිළිබඳ ව අනවැස්සන් අතර කථාබහ ඇති වූ විටක ධර්මපාල කුමාරයා එතනට අවුත් මෙසේ බාලවියේ දීත් මිනිස්සු මිය යද්දී ? මෙය පුදුම දෙයකැයි පැවසී ය. එවිට සෙසු කුමාරවරු “ ඇයි ධර්මපාල කුමරුවනි, මරණය බාල යැයි මහලු යැයි කියා වෙනසක් ඇද්දී? කවර වියක සිටියත් මරණය තමා කරා එන බව නොදන්නේ දැ”යි කීහ. එවිට ධර්මපාල කුමාරයෝ මරණය පැමිණෙන බව දැනිමි. එහෙත් මෙසේ බාල කාලයේ මිය යන්නෝ අප අතර නැතැයි කීහ. මේ පුවත සෙසු අනවැසියෝ දිසාපාමොක් ඇඳුරන්ට දැන් වූහ. ඇඳුරු තුමා ද ධර්මපාල කුමරු ගෙන්වා “ සැබෑ ද ඔබගේ පරපුරේ මහලුව මිස බාල වියේ මිය යන්නේ” නැද්දැ”යි විචාලෝ ය. “ එසේය ආචාරීන් වහන්ස’යි කුමාරයෝ කීහ. එසේ වී නම් එය පරිඤ්ඤා කළ මැනවැයි සිතූ දිසාපාමොක් ඇඳුරුතුමා මලා වූ එළවකුගේ ඇටකටුවක් සෝදා පසුම්බියක දමාගෙන අනවැසියකු ද සමග ධර්මපාල ගමට ගොස් මහා ධර්මපාල බමුණාණන් හමුවිය. ධර්මපාල බමුණාණන් ද ඇඳුරුතුමන් අසුනක හිඳුවා පිළිසඳර කථාකරමින් උන්නේ ය.

එවෙලෙහි දිසාපාමොක් ඇඳුරු තුමා “ඔබගේ පුතණුවෝ හොඳින් ශාස්ත්‍රය හා ත්‍රිවේදය ඉගෙනීමෙන් සිටින අතර එක්තරා රෝගයකින් මළහ”යි කී ය. එවිට මහලු ධර්මපාල බමුණා අත්පොලසන් දී සිනාසී අපගේ දරුවෝත් බාලකාලයේ මියෙද්දී, ? එය විය නොහැක්කකැයි කීය. දිසාපාමොක් ඇඳුරුතුමා එවිට ධර්මපාලයානි, ඔබ මා කී දේ නො අදහත් නම් මේ තිබෙන්නේ ඔබ පුතණුවන්ගේ ඇටකටු ය. එය දැක වත් අදහාගනුවයි කීය. එවිට ධර්මපාල බමුණා මේ ඇටකටු එළවකුගේ හෝ බල්ලකුගේ ය. අපගේ දරුවෝ අකාලයේ මිය යද්දී යි කීය. අවට සිටි නැදැයෝ ද දැසි දස්සන් ආදී සියල්ලෝ ද සිනාසෙන්නට වූහ. එවිට දිසාපාමොක් ඇඳුරුතුමා

කිනෙක වතං කිම්පන බ්‍රහ්මවරියං
 කිසස සුවිණණසස අයං විපාකො
 අකධාහි මෙ බ්‍රාහ්මණ එතමඝථං
 කසමා හි තුමහං දහරා න මියරෙ

යනුවෙන්, “ ඔබ රකින චුතය කුමක් ද, බඹසර කුමක් ද මේ විපාකය කෙබඳු සුවර්තයකින් ලැබුණේ ද? බමුණ මට මේ කරුණ කියන්න, කවර හෙයින් ඔබගේ බාලයෝ නොමියෙත් දැ’ යි ඇසී ය. එම පැණයට පිළිතුරු දෙන මහලු බ්‍රාහ්මණ ධර්මපාලයෝ තම පරපුරේ දරුවන් නොමියෙන රහස මෙසේ හෙළි කළහ.

ධම්මං චරාම න මුසා හණාම
 පාපානි කම්මානි විචජ්ජයාම
 අනරියං පරිචජ්ජමු සබ්බං
 තසමා හි අමහං දහරා න මියරෙ

අපි දස කුසල දහම් හි හැසිරෙමු. බොරු නොකියමු. ප්‍රාණඝාතා දී පවු දුරු කරමු. පහත් යැයි කියන සියල්ල දුරලමු. එහෙයින් අපගේ බාල දරුවෝ නොමියෙති.

සුණොම ධම්මං අසනං සතං ච
 න චාපි ධම්මං අසනං රොචයාම
 හිත්වා අසනෙන න ජහාම සනෙන
 තසමා හි අමහං දහරා න මියරෙ

අසත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය මෙන් ම සත් පුරුෂයන්ගේ ධර්මය ද අසමු. එහෙත් අසත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය රැවි නොකරමු. අසත්පුරුෂයන් ඇසුර අත් හරිමු. සත්පුරුෂයන් ඇසුර අත් නොහරිමු. එහෙයින් අපගේ බාල දරුවෝ නොමියෙති.

පුබ්බච දනා සුමනා හවාම
 දදමපි වෙ අත්තමනා හවාම
 දක්වාපි වෙ නානුතප්පාම පච්ඡා
 තසමා හි අමහං දහරා න මියරෙ

අපි දන් දෙන්නට පෙරත් සතුටු සිත් ඇත්තෙමු. දෙනවිටත් සතුටු සිත් ඇත්තෙමු. දන් දීමෙන් පසුවත් කිසි කලක පසු තැවිලි නොවෙමු. සතුටු වෙමු. එහෙයින් අපේ බාලයෝ නොමියෙති.

සමඟේ මයං බ්‍රාහ්මඟේ අද්ධිකෙ ච
චණ්ඩිකෙ යාවනකෙ දළිද්දෙ,
අනෙනන පානෙන අභිතප්පයාම
තසමා හි අමහං දහරා න මියරෙ

අපි මහණුන් ද බමුණන් ද මගියන් ද ගුණ කියා යදින චණ්ඩිකයන් ද යදියන් ද දිළින්දන් ද යන සියල්ලන් ආහාර පානයෙන් සතප්පවමු. එයිනුදු අපගේ බාලයෝ අකාලයේ නොමියෙති.

මයඤ්ච හරියා නාතිකකමාම
අමෙහ ච හරියා නාතිකකමනති,
අඤ්ඤත්‍රු තාහි බ්‍රහ්මවරියං වරාම
තසමා හි අමහං දහරා න මියරෙ

අපි අපේ බිරින්දන් ඉක්මවා නොයමු, අප බිරින්දෝ ද අප ඉක්මවා නොයන්, අප ඔවුන් හැර සෙසු ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි ගිහි බඹසර රකිමු. එහෙයින් බාල වියේ අපගේ දරුවෝ නොමියෙති.

පාණාතිපාතා විරමාම සබ්බෙ
ලොකෙ අදිනනං පරිවජ්ජයාම,
අමජ්ජපා නො ච මුසා හණාම
තසමා හි අමහං දහරා න මියරෙ

අපි පරපණ නැසුමෙන් වළකිමු. නොදුන් දෙය ගැනීමෙන් දුරුවෙමු. මත් පැන් නොබොමු. බොරු ද නොකියමු. එහෙයින් අකාලයේ අප බාලයෝ නොමියෙති.

එතාසු වෙ ජායරෙ සුතතමාසු
මෙධාවිනො භොනති පහුතපඤ්ඤා
බහුසසුතා වෙදගුනො ච භොනති
තසමා හි අමහං දහරා න මියරෙ

මෙසේ මේ සිල්වත් මවුචරුන්ට යම් දරු කෙනෙකුත් උපදිත් ද ඔවුහු ධාරණ ශක්තිය ඇති මහ නුවණැත්තෝ වෙති. බහුශ්‍රැත වෙති. වේදයෙහි

පරතෙර ගියෝ ද වෙති. එහෙයින් අපගේ බාලවියේ දරුවෝ නොමියෙති.

මාතෘපිතෘ ව හගිනී භාතරෝ ව
පුත්තෘ ව දරා ව මයඤ්ච සබ්බෙ,
ධම්මං වරාම පරලොකහෙතු
තසමා හි අමහං දහරා න මියරෙ

මවුපියෝ ද, සොයුරු සොයුරියෝ ද, දරුවෝ ද, බිරියෝ ද, අපගේ දැසි දස්සෝ ද, අපෙන් යැපෙන්නෝ ද, යන සියල්ලෝ පරලොව සලකාගෙන ධර්මයේ හැසිරෙමු. එහෙයින් අපගේ බාලවියේ දරුවෝ නොමියෙති.

දාසා ව දසො අනුච්චිනෝ ව
පරිවාරකා කම්මකරා ව සබ්බෙ,
ධම්මං වරන්ති පරලොකහෙතු
තසමා හි අමහං දහරා න මියරෙ

දැසි දස්සෝ ද , අපෙන් යැපෙන්නෝ ද පිරිවර සෙනග ද, කම්කරුවෝ ද මේ හැම දෙනා පරලොව ගැන සිතා පින් දහම්වල යෙදෙති. එහෙයින් අපේ බාලයෝ නොමියෙති'යි. මෙසේ ධර්මපාල ගමේ දරුවන් නොමියන කාරණය පැහැදිලි කළ මහලු ධර්මපාල බමුණා අනතුරුව කුසල දහමෙහි හැසිරීමේ අගය ඉතා ඉහලින් වර්ණනා කළේ ය.

ධම්මො හවෙ රකිති ධම්මචාරිං
ධම්මො සුචිණ්ණො සුඛමාවහාති
එසානිසංසො ධම්මෙ සුචිණ්ණ
න දුගහතිං ගච්ඡති ධම්මචාරි

ධම්මො හවෙ රකිති ධම්මචාරිං
ජතනං මහනතං විය වසසකාලෙ,
ධම්මෙන ගුණො මම ධම්මපාලො
අඤ්ඤස්ස අධීනි සුඛි කුමාරොති

“ ධර්මය ම ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නා ඒකාන්තයෙන් රැක ගනී. මනාව

පුරුදු පුහුණු කළ ධර්මය සුවගෙන දේ. ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නා දුගතියට නොයයි. ධර්මයෙහි මනාව හැසිරීමේ ආනිසංස එයයි. වැසි කල වැස්සෙන් රැක ගන්නා මහා කුඩයක් සේ ධර්මය ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නාව රැක ගනී. මාගේ පුත් ධර්මපාල කුමාරයෝත් ධර්මයෙහි පිහිටියේ ය. මේ ඇට වෙනත් සතකුගේ ය. මගේ පුතු ඒකාන්තයෙන්ම සුවසේ ය.”

ඒ ඇසූ දිසාපාමොක් ඇදුරුකුමා පැමිණි ගමනින් මහත් ලාභයක් ලදිමි යි සිතා “ඛමුණාණනි, සැබවින් ම තොපගේ පුතු සැපසේ වෙසෙයි. ඔබ විමසනු පිණිස ගෙනාවේ එළු ඇට ය. ඊට කමා කරනු මැනවැ” යි කීය. අනතුරු ව ඔබ මෙ දිවිගෙවන සැලැස්ම පත්‍රයක ලියා දෙවැයි කියා ඒ ධර්මපාල පවුලේ වාරිකු ධර්ම පතක ලියවාගත් දිසාපමොක් ඇදුරුකුමා කිහිප දවසකින් පෙරළා තක්සලාවට ගියේ ය. අනතුරුව ධර්මපාල කුමරුන්ට ආදරයෙන් අකුරු කරවා මහත් වූ පෙරහරින් ඔහුගේ ගමට එව්වාහයි වදුරා ධර්මපාල ජාතකය නිමවාලූ සේක. මේ දේශනාව අවසානයේ සුද්ධෝදන රජුට අනාගාමී ඵලයෙහි පිහිටියේ ය. එසමයෙහි ධර්මපාල මාපියෝ නම් මෙසමයෙහි සුද්ධෝදන රජුට අනාගාමී හා මහාමයා දේවිය යි. දිසාපමොක් ඇදුරු නම් දැන් සැරියුත් තෙරුන් ය. පන්සියයක් අතවැස්සෝ බුදු පිරිස ය. එසම යෙහි ධර්මපාල කුමරු නම් බුදු වූ මම් ම වේ යැයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනාව අවසන් කළ සේක.

ධර්මය ම උරුමකරගෙන පැවිදි වූ හිඤ්ඤාත් වහන්සේට ධර්මයෙන් ඉහළ ම රැකවරණය ලැබෙන හෙයින් ධනය, බලය, රැකියා ආදී අන් සියලු රැකවරණ පසෙක ලා ධර්මයෙහි ම හැසිරීමට අදිටන් කළ යුත්තේ ය.

- අභ්‍යාස**
01. මෙම පාඩමෙහි ඇති ගාථා අර්ථ සහිතව වණපොත් කරන්න.
 02. මෙහි ඇතුළත් මිනිසුන්ගේ ආයුෂ වැඩෙන කරුණු කොපමණදැයි එක්රැස් කරන්න.